

Kapitolska volkulja, 500 pr. n. št.

Otrok opazovalec: »Mamica, so ti dvojčki sinovi Rdeče kapice?«

Janez iz Kastva: Mrtvaški ples, Slovenija, 1490

Modni kreator: »Kakšna je to modna revija, če je polovica nastopajočih slečena do kosti.«

Andrea Mantegna, Sv. Boštjan, okrog 1450–1455

Akupunktura po renesančno.

Kazimir Malevič: Črni kvadrat, 1919

Krt: »Kako čudovita panorama moje dežele.«

Constantin Brancusi: Poljub, 1908

Šaljivec: »Medeni tedni dveh zaljubljenih zidakov.«

Rade Krstić

KONFIGURACIJA MOLKA

Nova pesniška zbirka slovenskega pesnika Iva Svetine z naslovom »Disciplina bolečine«, ki je izšla pri Založbi Obzorja Maribor, nam govori odprto in pošteno s svojsko eleganco zapisanih besed. To je tudi vzrok, zaradi česar so pesmi brez naslova. Vsaka zase je fragment, iz katerega se dokopljemo do določenega spoznanja, do določene vrednote in do določene konfiguracije molka. Ivo Svetina je po pesniški zbirki »Glasovi snega«, ki je izšla pri Založbi Mladinska knjiga v Ljubljani nekaj mesecev pred pričujočo, zabeležil novo strukturalno paradigmo, ki jo je v podnaslovu imenoval »Stance praznine«. Dejansko gre za unikatno delo s svojiskim šarmom in z zapriseženo dialektiko označenih atributov skrajnostnega razmerja s svetom in njegovimi naravnanimi prijemi.

Odnos med besedo in molkom je Svetini uspel tako prefinjeno, da je vsak segment neponovljivo prisoten v kontekstu verzifikacijske konjunktore. Tako nam pesnik nezadržno izreče: »Odrešen teže dela, osvobojen besed, (ki so skamnele v meni, rože nekdanjosti,) sence z groba, radostno razprostrte (v popoldanski jablani, se sklonim) (k »Znanju«, obdarjenemu s krhko močjo.) Silno. Samoten, vsemu umrlemu brat. (str. 5) V tej luči in v tem kontekstu lahko dojamemo eksemplaričen lirski subjekt, ki je naravnan v utelešenje dejanskega občutja in ne samo v čutne kategorije umske rapsodije, saj je nezadržnost prodrila na dan v utemeljenem barvnem soglasju življenjske resnice in smisla za provizorično in enkratno sistematiziranje logosa.

Topos, v katerem Svetina zadržano izpoveduje svoj natančnejši besedni segment, je dialektično izrisan v figurativnem prijemu naslednjih verzov: »Gora pada z neba, led kot sonce (prši na rože in čebele, da barve bolé) in se poletje, pogibel, širi čez robove časa.« Čez robove časa polzi marsikaj in pesnik z odlično metaforiko nadaljuje: »S peskom je zasut svet, ljubezen lije, (dež vonjiv, k studencu bledemu, plitkemu bolj od spečega očesa.« Speče oko kot metafora zasanjanega razpoloženja, vendar pesnik pristavi: »Skoz grla cvetov prihajajo glasovi lepi, tanki, ostrí, mrtvi.« Vse odsekano in natančno. Ostane zadnja instanca: »Pelod v sneg posejan. Mačeha in lilije.« (str. 31)

Z vsako pesmijo Svetina posplošuje moment retardacije, tako da je v njegovi silni preprostosti verz dejansko navzoče bistvo lirskega navdiha.

Pesniško zbirko »Disciplina bolečine« je opremil Jurij Kocbek. Urednik je bil Andrej Brvar. Natisnila jo je Tiskarna Mariborski tisk v nakladi 500 izvodov.

Lojze Krakar

SLOVENISTIKA V ZR NEMČIJI

Od 25. do 30. oktobra 1993 sem imel predavanja o pesništvu slovenske Moderne, še posebej o Otonu Župančiču, na treh nemških univerzah (slavistikah), in sicer v mestih Frankfurt, Giessen in Marburg. Za predavanja sva se že vnaprej pismeno dogovorila s kolegom prof. dr. Gerhardom Giesemannom, ki občasno predava tudi slovensko književnost na univerzi v mestu Giessen. Predaval sem v nemščini, kajti drugače bi me razumel komajda kakšen rusist, polonist ipd., drugi pa ne. Po vsakem predavanju je bil še kratek literarni večer: pet svojih pesmi sem prebral jaz, pet nemških prevodov istih pesmi (izbral sem jih iz raznih antologij) pa je prebral dr. Giesemann. Z njim se odkrito pogovarjava, pa želim – z njegovim dovoljenjem – objaviti, kar mi je pripovedoval on, pa tudi drugi kolegi.

Po vsakem predavanju smo šli skupaj k predstojniku slavistike na njegov dom – ali pa kam na večerjo. Ker me je kolega Giesemann tudi ljubeznivo povabil, naj stanujem pri njem in pri njegovi prijazni družini, obenem pa me je vozil po vseh omenjenih mestih, sem imel dovolj priložnosti, da sva govorila o slovenistiki na nemških univerzah, poleg tega pa sem pri njem in še pri drugih kolegih zvedel, kako je s temi stvarmi. Žal moram povedati, da bolj slabó, pa ne zaradi njih, ampak zaradi nas!

Kakor sem že povedal, predava občasno slovensko književnost prof. dr. Giesemann (ki je tudi zunanji dopisni član SAZU) na univerzi v mestu Giessen. Poslušalcev, pravi, sicer nima veliko, ampak bolje je, če jih pride vsaj nekaj, kakor da ne bi